i identifikuje se *sa* Danskom, u smislu nacionalnog karaktera i istorijske sudbine. To je ideologija, u slabom smislu te reči, danskog nacionalizma, koja pokazuje znake daljeg slabljenja. Debata o *danskhed* i zabrinutost zbog ugroženosti *den danske vej* otkrivaju razilaženje u mišljenju o tome kakav je svet i kakav treba da bude, razilaženje koje se protivi izvesnostima nacionalizma. U razrešavanju te neizvesnosti, danski nacionalizam će se redefinisati.

Identitet, ideologija i svakodnevica

Danski nacionalizam, onako kako sam ga opisao, jeste svakodnevna i vrlo obična stvar, pre nego strukturisani nacionalistički pokret. Novija literatura nudi neke sugestivno homologne ideje koje nam mogu pomoći da još bolje razumemo dansku situaciju. Naglašavajući svakodnevicu, Linde-Laursen govori o "nacionalizaciji trivijalnosti" (1993), o tome kako po mnogo čemu kulturno veoma bliske nacionalne zajednice, u ovom slučaju Danci i Šveđani, žive svoju svakodnevicu na različite načine – recimo, različito peru sudove – a onda te distinkcije koriste kao markere granice, koji označavaju mnogo krupnije zamišljene razlike u higijeni i doličnom ponašanju. Na istoj toj liniji, Vilk pravi kontrast između:

> zvaničnih, planiranih, vladinih politika nacionalizma i nezvaničnih, neplaniranih, nepolitičkih ideja i praksi nacionalizma koje su van nadležnosti, domašaja ili interesa države. (Wilk 1993: 296).

Manje-više homolognu distinkciju napravio je Eriksen (1993b), između "formalnih nacionalizama", ideologijâ etničke identifikacije koje su deo institucionalne i političke organizacije moderne države-nacije, i "neformalnih nacionalizama" koji su ukorenjeni u svakodnevnu rutinu civilnog društva. I jedno i drugo prebivaju u sklopu države-nacije, a mogu međusobno da se dopunjuju ili suprotstavljaju. Kad Duara (1993: 14) protivstavlja "diskurzivno značenje" nacije, smešteno u ideologiju i retoriku, i "simboličko značenje" – koje se može naći u "kulturnim praksama... kao što su obredi, festivali, oblici srodstva i kulinarske navike" – reklo bi se da govori na istu temu. Sasvim nedavno, Majkl Bilig je podrobnije istražio ideju "banalnog" – za razliku od "ostrašćenog" – nacionalizma, kojom nastoji da obuhvati slična pitanja. Banalni nacionalizam se sastoji od:

> ideoloških navika koje omogućavaju etabliranim nacijama Zapada da se reprodukuju... te navike nisu uklonjene iz svakodnevnog života, kao što su neki posmatrači pretpostavili. Svakoga dana, na naciju se ukazuje, ili "signalizira ", u životima njenih građana. Daleko od toga da je u etabliranim nacijama nacionalizam sporadično raspoloženje; on je endemsko stanje. (Billig 1995: 6)

Ne najmanje važna stvar u vezi s ovim konvergentnim argumentacijama i modelima jeste to što podvlače etnički karakter nacionalizama i značaj kulturne građe u njihovom svakodnevnom društvenom konstruisanju.

U ovom kontekstu, distinkcija između *nacionalizma* i *nacionalnog identiteta* (npr. Smith 1994, 1998) može biti od koristi: ovo drugo je etnicitet na koji se nacionalistička ideološka identifikacija poziva. Borneman, pišući o Berlinu, iznosi sličnu ideju kada pravi razliku između *nacionalizma*, kao javne ideologije identifikacije sa državom, i *nacionalnosti*, koja je implicitni osećaj bivanja onom vrstom osobe i življenja one vrste života koja odgovara pripadnosti toj državi: jedna "praksa pripadanja" i "jedna subjektivnost... izvedena iz življenog iskustva u okviru države" (Borneman 1992: 338, 352). Eto još jedne aluzije na svakodnevno civilno društvo i na simboličko značenje nacije.

Scanned by CamScanner